

22.11.2021

Eduskunta
Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

Lausuntopyyntöne 17.11.2021

U 41/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 910/2014 muuttamisesta eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kehyksen vahvistamisen osalta

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle, jossa käsitellään komission 3.6.2021 antamaa ehdotusta¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 910/2014 muuttamisesta eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kehyksen vahvistamisen osalta.

Komission ehdotuksella on tarkoitus muuttaa sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla annettua EU-asetusta. Ehdotuksen yleisenä tavoitteena on varmistaa sisämarkkinoiden sujuva toiminta niin jäsenvaltioiden kuin eri toimialasektoreiden välisessä toiminnassa. Tavoitteena on edistää toimintaa sekä julkisen että yksityisen sektorin tarjoamissa palveluissa. Tämän yleisen tavoitteen lisäksi ehdotuksella halutaan erityisesti varmistaa luotettavien ja turvallisten digitaalisten identiteettiratkaisujen saatavuus kaikille EU:n kansalaisille, asukkaille ja oikeushenkilöille.

Yksi kirjelmän muutoksen tavoitteista on tuoda luotettava digitaalinen identifiointi kaikkien kuluttajien saataville. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) näkee digitaalisen identiteetin kehyksen vahvistamisen kannatettavana, kunhan sekä digitaalinen identiteetti että siihen liitettävä lompakkosovellus ovat yhdenvertaisesti saatavilla. Käytön vapaaehtoisuuden myötä lompakkosovellus ei KKV:n arvion mukaan vaikeuttaisi asiointia niiden henkilöiden kohdalla, jotka eivät tahdo hyödyntää sovellusta. Lompakko yksinkertaistaisi yksityishenkilön digitaalisten henkilö- ja tunnistetietojen hallinnointia. Lisäksi se tarjoaisi yksityishenkilöille paremman mahdollisuuden seurata ja hallinnoida omia tietojaan sekä tarjoaisi nykyistä helpomman väylän sähköisten palveluiden hyödyntämiseen EU:n sisällä. KKV kuitenkin katsoo, että lompakkosovelluksen luotettavuus ja tietoturva on taattava.

Suomalaiset voivat jo nykyään tunnistautua valtion ja yksityisen sektorin palveluihin digitaalisesti. Tunnistuspalvelu on saatavilla valtiolta (varmennekortti), teleoperaattoreilta (mobiilitunniste) ja pankeilta (pankkien verkkotunnukset). Tunnistuspalveluiden ympärille on rakentunut kilpailullinen tunnistautumismarkkina (luottamusverkosto), jossa palvelunvälittäjät myyvät tunnistuspalveluita yrityksille. Siten komission ehdotuksen tavoitteet voidaan KKV:n arvion mukaan katsoa monin osin jo toteutuneen Suomessa.

¹ COM (2021) 281 final.

22.11.2021

Kirjelmässä todetaan, ettei komission vaikutusten arviointi käsittele asetuksen muutoksen vaikutuksia nykyisten tunnistautumismarkkinoiden toimintaan. KKV katsoo kirjelmän mukaisesti tärkeäksi arvioida asetuksen muutoksen vaikutukset sekä luottamusverkostossa toimiviin välittäjiin että tunnistautumispalveluiden tarjoajiin.

Nykyisessä järjestelmässä yksityisen sektorin palveluntarjoajat käytännössä ostavat tunnistuspalvelut luottamusverkostossa toimivilta välittäjiltä. Kirjelmän perusteella olisi mahdollista, että asetuksen muutoksen seurauksena palveluntarjoajille saattaisi muodostua velvollisuus mahdollistaa myös lompakkosovelluksen käyttö. Tästä voi kuitenkin seurata suuriakin kustannuksia, koska tunnistuspalveluihin liittyvä osaaminen on ulkoistettu luottamusverkoston välittäjille. KKV näkee edellä kuvatussa tilanteessa riskin, että velvollisuudet ja niistä johtuvat kustannukset jakautuvat epätasaisesti kilpailevien yritysten kesken. KKV katsoo tarpeelliseksi varmistaa, että lompakkosovelluksen mahdolliset käyttövelvoitteet asetetaan yrityksille tasapuolisesti ja kilpailua vääristämättä.

Kirsi Leivo
pääjohtaja

Jan Jääskeläinen
vanhempi ekonomisti